

REDACTIA

Arad, Doak Perence-utosa nr. 80.

ABONAMENTUL

Pentru Austro Ungaria: pe un an 20 cor. pe 6 an 100 . . . pe 1/2 an 5 . . . pe o luna 2 . . .

Nr-ii de Duminică pe un 4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Doak Perence-utosa nr. 80

INSERȚIILE:

de un sic garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 508

Scrisori nefrancoate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Censul intelectual.

Nainte cu trei ani Kossuth Ferencz avușese curajul să emită ideea că făcându-se reforma legii electorale, drept de vot să i-se dea numai cetățeanului care va și scrie și vorbească.

Am vestejit atunci cu ultima energie ideile reacționare ale șefului partidului pretinșii mai înaintat. Am arătat pe d'oparte imoralitatea ce se practică: în scris Kossuth, ca să escite și să facă naționalism între Unguri, vine cu asemeni principii condamnabile, dar plăcute celor dela Dobritin și Kecskemét, cu graiu viu însă, când se duce printre Români, cum s'a întâmplat nu de mult și la Beiuș, zice că-i pare rău că nu vorbește românește și jură că luptă pentru egalitate și fraternitate.

Vorba e că nu poate fi pe lume un om care dacă servește șovinismului, să nu câștige aderenți între patrioți. Ne amintim deci mai zilele trecute că Zipseni dela Igló, să dovedească, vezi Doamne, că ei sunt mai catolici decât papa, au hotărât în ședința municipiului să ceară, printr-o adresă, ca legislațiunea țării să introducă reforma în sensul cerut de — Kossuth.

Obraznicia asta și lipsa de rușine a revoltat însă până și pe unele cercuri maghiare. Astfel Nagyvéradi Napló într-un articol de fond dela 18 Septembrie pledează hotărât în contra censului intelectual, spunând că introducerea acestuia ar fi o mare nedreptate.

Eată de ce.

În Ungaria — serie — afacerea instrucțiunii publice se prezintă așa, că școala este un teren exclusiv al celor cu stare și al claselor privilegiate. A știe serie și ceti este întocmai așa legat de o stare materială, după cum censul actual e legat de avere. Este adevărat: s'a declarat obligativitatea instrucțiunii, dar n'avam gratuitatea învățământului. Didactrele sunt mari, cărțile, școlare scumpe și, ceea-ce e mai esențial: nu sunt destule școli pentru numărul mare al elevilor. Clasele mai s'erace ale poporului s'ar eschide deci dela dreptul electoral și când s'ar introduce censul intelectual, întocmai după cum sunt escluse prin censul actual. Și ar fi oare drept să escluzi dela dreptul constituțional pe cei-ce în urma soartei viitoare au fost escluzi din școală?

Pedeapsa asta ar avea înțeles numai atunci când poporul din propria sa vină, eâr nu din negrija statului n'a învățat carte.

De altminteri să zicem că s'ar introduce această reformă. Ea ar lovi nu numai în naționalități, dar și în Unguri, dintre cari, după cum dovedește statistica, mai bine de 40% nu știu carte. Nu-i vorba, Ungurilor s'atunci li-ar rămâne destul deputați cari să le apere în parlament drepturile, ori mai bine: să le facă mereu legi de ocrotire. Rău adevărat ar fi numai de noi. De aceea mai ales acum, când dup-o zi pe alta ne așteptăm la dizolvarea parlamentului, bine să se gândească

dească Românii pe cine trimis în Dieta și candidaților kossuthiști negreșit să le întoarcă spatele.

Nu cens, ci sufragiu universal cerem!

Fără comentariu. Citim în „Alkotmány” dela 29 Septembrie:

„In comitatul Torontal s'a făcut apel către tineri să intre de bună voie la miliție. Din satele germane, sërbe și române până acum s'au înștiințat patruzeci tineri la comanda din Becékerce. Din satele maghiare nici unul!”

Același ziar mai scrie:

„Judecătoria militară a reg. 2 (din Brașov) dintre soldații demonstrați, pe 3 i-a condamnat la 8 luni temniță, pe 2 la 6 luni și de 6 dintre cei dela reg. 50 la câte 6 luni temniță.

Un singur lucru mai trebuia să adauge zădărlul său amintit: soldații aceștia sunt toți Unguri!

Contra dualismului. Grupul parlat de Wolf a ținut o mare adunare în Viena unde s'a demonstrat contra oratorilor și s'a cerut desfacerea dualismului. Oratorii au ținut vorbiri fulminante contra hegemoniei nesuferibile a Ungurilor, precis ca în Austria întreaga să se agite chestia aceasta.

Căderea lui Khuen.

Suntem obișnuiți ca fie-care zi să ne aduca vre-o senzație. Ziua de ieri ne aduce și ea senzația sa: căderea lui Khuen.

Ca toate senzațiile, așa și asta, a venit pe neașteptate. Se pare însă, cu toate acestea, că a fost rezultatul unei conspirațiuni îndreptate nu numai în contra primului ministru, ci mai ales în contra Vienei. Ceea-ce nu ascund de altfel nici chiar ziarele aproape de guvern.

Eată cum s'au petrecut lucrurile.

După ce în ședința de Marți Barabás a rectificat intreruperea sa de Joi, spunând că a vroit să zică: „Nu credem că acesta e cuvântul regelui”, și a cerut iertare pentru întreg incidentul, kossuthiștii Krasznay și Eötvös, apoi fostul apponyist Hock, au adus vorba despre ofensa săvârșită de Körber la adresa Ungariei: prin recenta sa vorbire din Reichsrath, primul ministru austriac a insultat statul ungar, s'a amestecat în afacerile lui interne, a luat poziție împotriva sentimentului maghiar, și așa mai departe, — acestea au fost acușățiunile ce i-s'au adus lui Körber. Și dacă a săvârșit toate acestea — s'a zis mai departe — cu învoirea prea înaltă, după cum a avut aierul s'o spună, conflictul între regele maghiar și împăratul austriac, ori mai bine: între cele două jumătăți ale monarhiei, iese pe zi ce trece mai mult în relief.

S'a sculat atunci să vorbească Khuen.

„Eu așa înțeleg vorbirea lui Körber — zice — că el a vrut să apere numai acele drepturi cari sunt asigurate în art. XII dela 1867. Numai așa se poate și numai așa-i permis să se esplice vorbirea lui”.

Opoziția erumpe aci în șgomot colosal. — Nu ocoli chestia! — Fuzi cutezanță! — Ne mai auzi! Ce esplicare-i asta, — se striga din șirele opoziției. — Declarațiunile lui Körber trebuie respinse, iar nu esplicate, strigă atunci guvernamentalul Ivánka Oszkár.

Nu primese nici un fel de inițiere ce contrazice spiritului constituției maghiare, — zice Khuen.

Scandalul se pornește atunci cu o putere elementară.

Khuen abea mai poate continua și după ce spune că el cu Körber n'a vorbit despre chestii militare, s'așează.

Era vădit că răspunsul dat de Khuen opoziției, n'a mulțumit nici pe guvernamentalul.

Daniel, care conducea desbaterile, s'a coborât din scaun și Apponyi s'a urcat să conducă el ședința.

După ce Pichler spune că țeara cu totul alt răspuns ar fi așteptat dela primul ministru, Kossuth propune ca Dieta să nu primească răspunsul lui Khuen, ci să se țină mâne ședința și să se discute asupra lui.

Szentiványi, fruntaș apponyist, într-astea vorbea cu Hédevváry și din gesturile și alitudinea sa se vedea că nu aproba pe primul-ministru. Când auzi propunerea lui Kossuth, se întoarse spre el și făcu semn de aprobare.

Contele Apponyi întrebă atunci Dieta dacă primește propunerea lui Kossuth. Din toate părțile se striga: Da, da, primim.

Presidiul anunță deci că mâne se va ține ședința pentru a se discuta asupra răspunsului primului-ministru.

Opoziția pleca deja din sală, când dintre guvernamentalii se ceru votare în regulă. Fiind-că se cerea cu insistență, presidentul ordonă votare.

O parte mare a guvernamentalilor, potestăzându-se pe dreptul lor parlamentar, se ridică.

Senzația e mare.

După ședința Khuen s'a sfătuit mult cu amicii săi ear drept rezultat al sfătuirilor a fost — cel puțin așa afirmă ziarele — că și-a înalțat telegrafice demisia M. Sale și nici nu se va mai duce pe aț la Viena, să fie de față la dejunul ce se va da în onoarea țarului, care sosește la Viena.

Depinde însă dela răspunsul ce-l va primi dela cabinetul M. Sale că va merge ori nu la Viena, și peste tot, că M. Sa îi primește ori nu demisia, fiind adică și altă deslegare: să-i dea dizolvarea și pe onorabilii conspiratori să-i trimită la plimbare.

Amănunte asupra crizei.

După ce s'a întâmplat votarea în ședința de Marți ministrul Plösz s'a adresat lui Khuen:

— Știi ce însemnează asta? — Da, a respuns Khuen, știu și știu și votu trage consecuențele.

De altfel Khuen în zilele din urmă a spus de repețite ori că nu poate să stea cu actuala majoritate, care nu-i compactă și nu te poți răzima cu siguranță pe dânsa.

Aseară s'a ținut consiliu de miniștri. Toți au declarat că aprobă procedura parlamentară alui Khuen și dacă nu și-au înaintat și ei demisia, e pentru-că și-au dat-o încă la 28 August ear d'atunci numai provizorii sunt.

La ședința comisiei aleasă pentru a formula părerile partidului în chestia militară, care și-a început erf desbaterile sub presiunea lui Széll, primul ministru n'a mai luat parte.

Deputatul Kristoffy deja cu o zi înainte i-a spus primului ministru că la prima ocazie apponyistii o să-l părăsească.

De altfel Apponyi el însuși a agitat mai tare contra lui Khuen, ear Szentiványi a zis: „In oală mică nu se poate ferbe un bou. Cu talentul seu, Hédevváry nu face pentru a conduce Ungaria”.

Este, de altfel, dela 1867 încoace, întâiul caz ca un guvern cade în plină ședința a Dietei, în urma unui vot de neîncredere.

Dintre aponyiști numai Zselénszky a votat cu guvernul. Dintre poporali Rakovszky și contele Zichy Aladár. Deputatul Aradului, Salacz Gyula, a votat contra.

Se crede că M. Sa abea la sfârșitul septemănei se va putea ocupa de rezolvarea crizei, când e probabil că vine la Budapesta.

Azi, după dejunul dela Schönbrunn M. Sa se duce cu țarul la vinătoare, la Mürzsteg.

Așa că va trece vreme, până să fie designat noul primministru.

Se crede — ori mai bine — sunt temeri că Dieta va fi suspendată pe vreme îndelungată, prin decret regal.

Românii din Bucovina și criza.

În ședința de Vineri a Reichstagului austriac, în numele clubului Românilor din Bucovina, cu privilegiul discuțiunii asupra legii care regulează contingentul anual al armatei, dl Lupu a făcut declarațiunea aceasta:

Clubul românilor din Bucovina, pătruns de convingerea nestrămutată, că în interesul imperiului, ca și a diferitelor regate și țări ce-l compun, țaria sa trebuie să rămână totdeauna și în tot timpul neslabită, și că, în vederea evenimentelor regretabile menite a submina această țarie, consolidarea ei nu poate fi neglijată, declară că aprobă toate măsurile ce pot ajuta la acest scop și că se opune la toate demersurile ce ar putea cînti țaria imperiului. În acest înțeles va și vota clubul românilor.

Cu această ocazie, clubul își espriamă față de Coroană recunoștința sa sinceră și adăne simțită pentru declarația fermă și neclintită, că ține cu țarie la organizația existentă și încercată a puterii armate și nu va renunța nici-odată la drepturile și atribuțiunile garantate prin Constituție șefului suprem al armatei, cum și pentru asigurarea formală că armata va rămâne unită și comună, ca o forță puternică pentru apărarea monarhiei contra ori-cărui inamic.

Congresul socialist german.

Ultimul congres socialist, ținut la Dresda, e, desigur, unul din cele mai interesante. Din cele petrecute, vom da un rezumat al discursurilor fruntașilor Bebel și Vollmar, conducătorii celor două fracțiuni cari sunt animate de următoarele opinii:

Pe de o parte, se susține, că partidul ar trebui să-și conserve caracterul revoluționar și să nu înceteze nici-odată combaterea inverșunată a societății burgheze.

În tabăra opusă se susține, că partidul trebuie să fie oare-cum oportunist. De altfel, aceasta ar fi evoluția normală a mișcării socialiste, zic reformiștii. Odi-noară, socialiștii, revoluționarii protestau contra intrării socialiștilor în parlament,

Prea Stimate Dame!

Toate damele cari până acum își comandau corset le din Viena sau Budapesta, au fost espuse la multe neplăceri. Ca să o evitați pe viitor, veniți la mine și comandați un corset de probă și ve veți convinge că corsetele la mine se croiesc tocmai ca în Viena sau Budapesta. Totodată corsetele ve vor costa cu câte-va coroane mai puțin. 1057 7-30

Recomand mai ales damelor mai tari

corsetele de croitură dreaptă

in preț de 6 fl. și mai sus Fac și corsete cu spirale de oțel dela 3 fl. în sus, corsete mici moderne dela 5 cor. în sus, corsete pentru îndreptarea staturii dela 3 fl. în sus. — Comandele din provincie se ezeacă prompt. Se primesc și reparaturi și curățiri. Rog pentru sprijinul m. st. dame.

Cu deosebită stimă

PILOX IRMA, croitoare de corseturi, ARAD, strada Deak Ferencz 30 (casa Bonts).

KISSGYULA

têmplar de zidiri și mobile.

ARAD, strada Borosbényi-tér Nr. 23.

Primește tot felul de lucrări ce se țin de zidiri și mobile, precum: lucrări în lemn pentru clădiri, portale, aranjamente de prăvăli și birouri. Aranjamente de culină, dormitor, sufragerie și salon, dela cele mai simple până la cele mai elegante prompt și estin. 972 16-25

Comande din provincă se efeptuiesc numai de cât.

— Desemnuri dau gratuit. —

— La lucrări pentru biserici dau rabat. —

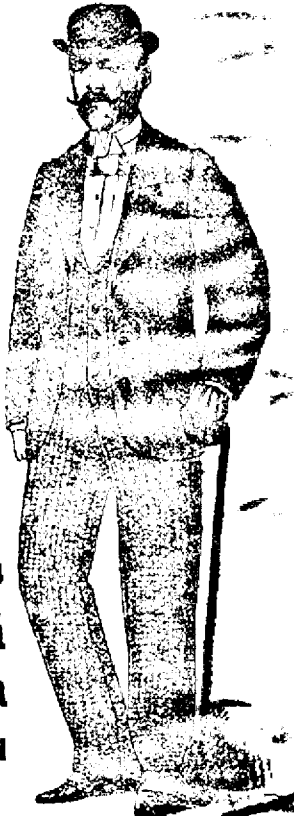
Inainte de a vă cumpăra hainele de lipsă

Mergeți de vedeti!!

Bazarul de haine pentru bărbați, băieți și copii alui

Frank Leo,
ARAD,

Andrássy-tér n-rul 9 (vis-à-vis cu noua biserică minoriților) unde, pe lângă prețuri avantajoase, sunt îngrămădite pe sama publicului haine impozant de multe. Imi iau voia o înșira următoarele:

Haine de toamnă p. băieți: de 12—17 ani

Haine de șeviot, bun	10 cor.
Haine de școală, foarte tari	11-14 "
Haine de camgarn fin, deosebite culori	15-18 "
Haine moderne, execuție frumoasă, dela și mai sus.	20 "

Haine de toamnă p. copii: de 3—12 ani.

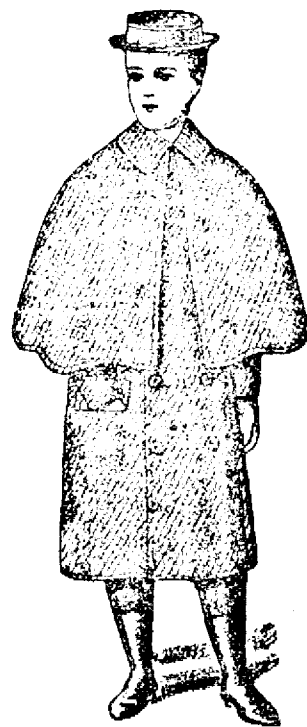
Haine cu 2 șire de nasturi	5-6 cor.
Haine Loden bun	7-8 "
Haine Loden veritabil de Zsolna	10-11 "
Haine de camgarn fin, specialitate, croitură modernă	12-14 "

Haine de toamnă p. bărbați.

Haine de șeviot	16 cor.
Haine mai fine șeviot	18-20 "
Haine de camgarn, cal. mijlocie	22-26 "
Haine din Loden veritabil de Zsolna	28-30 "
Haine de tot fine din camgarn modern	32-38 "
Specialități din cel mai fin camgarn frances.	40-48 "

Paltoane p. bărbați.

Din șeviot sur-închis, buzunare moderne 20 cor.
Din camgarn f. fin 28-30 "
Din șeviot double (d. toamnă).
Specialități: șeviot și camgarn, calitate I. 44-50 și mai scump.

Principii solide!
Clase după măsurile deosebite!
Serviciu prompt!

1066 5-10

Din lipsă de spaț
cu prilejul

facerii inventarului

am ales o mare mulțime de

sticlării, porcelanuri

1069 3-10

și

lămpi

unele eșite din modă, dar de tot bune

cari se pot căpăta în

cortul special

ridicat în curtea
(casei Gebhart)

piata Andrássy 16,

începând de azi, câte-va zile pe lângă prețuri foarte avantajoase.

Se vor vinde: servisuri (porcelan) de ciai, cafea, moca, masă pentru 6 și 12 persoane. Farfurii, carafe, blide și alte vase. Servisuri de sticlă, pahare, ulcicare etc. Oglinzi, lavabouri. Lămpi de părete, masă și mână. Și alte nenumărate obiecte.

In atenția tuturor familiilor.